

N.F.S. Grundtvigs tale om forsørgelsesret i Den Grundlovgivende Rigsforsamling

Taler

Nikolai Frederik Severin Grundtvig
Medlem af Den Grundlovgivende
Rigsforsamling

Dato

13. april 1849

Sted

Christiansborg

Omstændigheder

Den Grundlovgivende Rigsforsamling diskuterede forsørgelsesret

1 Det er en almindelig Forsørgelsesret, som denne paragraph) stræber at indføre i Danmarks Grundlov, og saa høit og lydeligt, som jeg kan, maa jeg da protestere derimod som en af de største Ulykker, som kunde skee baade for Grundloven og, hvis den sommer til at staae i Grundloven, følgerigen ogsaa for hele Landet.

5

Det er som bekjendt England, det rigeste Land i hele Verden, som alt i 300 Aar har prøvet paa at gjøre en saadan Forsørgelsesret gjældende i sin hele Udstrækning, og en Stund, saalænge som endnu paa den ene Side den christelige Kjærlighedsdrift og den private

10 Godgjørenhed virkede kraftigt, og paa den anden Side der ikke blev, om man saa maa sige, ligefrem speculeret paa Fattigvæsenet, saalænge gik det taaleligt. Vi have seet af de Oplysninger, der ved parlamentariske Undersøgelser ere komne for Dagen, hvorledes Fattigskalten ved dette Aarhundredes Begyndelse kun var 1 Million L. St., men den voxte i mindre end en Menneskealder op til 11

15 Millioner L. St.; da endelig fandt man det umuligt at blive ved, end sige at gaae videre, da var det, at England blev besaaet med Fattighuse, og at den offentlige Understøttelse, saavidt muligt, blev bunden til dem, da var det, at de værdigste Fattige kom til at mangle Understøttelsen, fordi Forældre ikke vilde skille sig fra deres Børn, Ægtefæller ikke skille sig fra hinanden, den frifødte, frisindede

20 Mand ikke gaae ind i et Arbeidshuus, der var et Tvangshuus og Tugthuus.

Alt hvad man vandt, ved saavidt muligt at indskrænke Fattigforsørgelsen tit disse Huse, var, at man fik tvungen Fattigskatten ned til 8 Millioner L. St., som endnu tynger med den største Vægt paa dette rige Land, og ved senere at

25 udstrække Fattigforsørgelsen til Irland har

man seet, hvad der følger af, at en Regjering forpligter sig til at skaffe alle

Mennesker og Munde i Landet Føden, thi herved prøvede man paa, hvad der omtrent var at føde et heelt Folk af Haanden i Munden. Man bragte sig selv til Fortvivlelse, da man havde begyndt paa Noget, der var umuligt at fuldende, lovet, hvad man umuligt kunde holde, og naar man nu betænker, hvad man gjør ved i Grundloven at indføre en slig Bestemmelse om almindelig Forsørgelsesret, at man derved forpligter Regjeringen tit en en endnu klarere Umulighed, end det er for den engelske Regjering at føde hele det irske Folk, thi man forpligter den danske Regjering til at føde hele det danske Folk uden at have et England at beskatte — derfor skal jeg stemme for, at der af intet Saadant skal findes Spor i Danmarks Grundlov, og jeg skal derimod foreslaae, at hvis der skal sættes Noget istedetfor dette, at dette da blot maa blive en Bestemmelse om, at der skal gøres Alt muligt for, at de Gamle, de Syge og de forladte Børn kunne finde offentlige Tilflugtssteder, og med Hensyn til den følgende Paragraph, hvorefter fattige Børn skulle have Underviisning i Almueskolerne, skal jeg ogsaa stemme imod, at Saadant findes her, men at man med Hensyn derpaa skal, saavidt muligt, aabne de Fattige Adgang til folkelig Oplysning og Dannelse, og skal jeg forbeholde mig det Nødvendige i denne Henseende.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/grundtvigs-tale-i-den-grundlovgivende-rigsforsamling-om-forsorgelsesret>